

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол № 2

2021 р.

Заступник Голови

Приймальної комісії

Ю.О. Каганов

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ТА ЕКОНОМІКИ ПРАЦІ

на основі здобутого освітнього (освітньо-кваліфікаційного) рівня освіти
та
для осіб, які не менше одного року здобувають освітній ступінь бакалавра

Освітній ступінь: бакалавр

Спеціальність: 051 Економіка

Освітня програма: Управління персоналом та економіка праці

Запоріжжя – 2021 рік

I. Пояснювальна записка

1. Мета фахового вступного випробування з "Управління персоналом та економіки праці" – з'ясувати рівень теоретичних знань та практичних навичок вступників, які вступають на основі освітнього (освітньо-кваліфікаційного) рівня з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників на навчання за освітнім ступенем "бакалавр" спеціальності 051 Економіка в межах ліцензованого обсягу спеціальності.

2. Форма фахового вступного випробування.

Випробування проходить у кілька етапів:

- на початку засідання голова фахової комісії розпечатує пакет з варіантами білетів, що виносяться на вступне фахове випробування;
- абітурієнти дають письмову відповідь на питання екзаменаційного білету у письмовій формі. Тривалість письмового етапу - 60 хвилин;
- співбесіда з абітурієнтами з питань екзаменаційного білету;
- обговорення членами фахової комісії відповідей та оголошення оцінки студентам.

3. Білети: структура білету.

Білет фахового вступного випробування містить 2 теоретичних питання та завдання на відповідність з дисциплін: економіка праці, економіка підприємства, ринок праці.

4. Вимоги до відповіді вступника.

Теоретичні питання оцінюються в 30 балів кожне, 20 балів - завдання на відповідність, 10 балів обговорення, 10 балів додаткові питання.

Зміст дисциплін за відповідними темами наведено в пункті III.

II. Критерії оцінювання

Для особи, яка претендує на зарахування за ступенем бакалавра:

Високий рівень (175-200 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в повній мірі засвоїв увесь програмний матеріал, показує знання не лише основної, але й додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання з суміжних галузевих дисциплін, вдало наводить приклади.

Достатній рівень (150-174 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: має також високий рівень знань і навичок. При цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або пропуски в неосновних питаннях. Можливе слабе знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять.

Задовільний рівень (124-149 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь неповна, неглибока, містить неточності, робить помилки при формулюванні понять, відчуває труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

Низький рівень (100-123 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

До участі у конкурсі не допускається (0-99 балів), якщо вступник виявив такі знання та вміння: не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

III. Структура програми

1. Економіка підприємства

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Предмет і метод економіки підприємства

Предмет економіки. Поняття, класифікація матеріальних потреб і економічних ресурсів.

2. Сутність, склад і структура основних фондів підприємства

Економічна сутність, класифікація і структура основних фондів. Методи обліку й оцінки. Фізичний і моральний знос, його відшкодування. Рух основних фондів підприємства. Показники і шляхи поліпшення використання основних фондів.

3. Сутність, склад і структура обігових коштів підприємства

Обігові кошти і засоби, їх склад і структура. Визначення потреби в обігових коштах. Економічні показники використання обігових коштів. Види запасів. Джерела формування обігових коштів.

4. Склад трудових ресурсів підприємства. Сутність продуктивності праці

Структура кадрів на підприємстві. Показники використання трудових ресурсів. Поняття і показники продуктивності праці. Резерви і чинники росту продуктивності праці на підприємстві.

5. Форми і системи оплати праці робітників підприємства

Визначення сутності заробітної плати. Форми і системи оплати праці. Тарифна і безтарифна системи оплати праці. Реальна і номінальна заробітна плата.

6. Сутність, склад і структура витрат виробництва. Собівартість продукції

Економічні витрати, їх структура. Розрахунок собівартості продукції. Види собівартості. Калькуляція собівартості. Кошторис витрат на виробництво. Резерви і чинники зниження собівартості.

7. Сутність, методи та інструменти ціноутворення на підприємстві

Методи формування ціни на продукцію. Види цін. Цінова політика підприємства.

8. Фінансові показники діяльності підприємства

Визначення економічної сутності та методу розрахунку прибутку та рентабельності. Рентабельність продукції та виробництва. Напрями підвищення рентабельності.

2. Економіка праці та соціально-трудові відносини

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства

Структура і розміщення населення України. Види розподілу та перерозподілу трудових ресурсів. Суть, види і форми міграції населення. Відтворення населення, трудових ресурсів та людського капіталу. Формування людського капіталу: природне відтворення; організація професійної підготовки; поновлення та розвиток працездатності.

2. Ринок праці та його регулювання

Ринок праці як підсистема ринкової економіки. Елементи ринку праці: попит, пропонування, ціна робочої сили. Функції сучасного ринку праці, інформаційна, посередницька, ціноутворююча, стимулююча, регулююча. Сегментація ринку праці за різними ознаками.

3. Зайнятість та безробіття

Поняття, види та форми зайнятості населення. Види безробіття. Природна норма безробіття. Закон Оукена. Безробіття та інфляція.

4. Організація праці

Поняття організації праці. Основні напрямки організації праці. Поділ і

кооперування праці на підприємстві, їх форми. Умови праці.

5. Продуктивність і ефективність праці

Поняття продуктивності і продуктивності праці, їх взаємозв'язок. Принципи управління продуктивністю. Показники вимірювання продуктивності праці, що використовуються на підприємствах. Класифікація факторів продуктивності праці. Резерви зростання продуктивності праці. Трудомісткість продукції.

6. Політика доходів

Вартість робочої сили та її формування. Ціна робочої сили. Чинники, які впливають на величину вартості робочої сили. Споживчий бюджет, потреби населення і соціально-економічний розвиток. Види доходів, диференціація доходів. Доходи домашніх господарств (сімей). Заробітна плата (тарифний заробіток, посадовий оклад, преміальні виплати, надбавки і доплати). Податки на заробітну плату та доходи.

7. Форми та системи оплати праці

Тарифна система оплати праці та її елементи. Форми і системи оплати праці. Почасова форма оплати праці та її системи. Умови її використання. Відрядна форма оплати праці та її системи. Мінімальна заробітна плата.

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Економіка підприємства

Основна:

1. Економіка підприємства: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / За ред. Г. О Швиданенко. К.: КНЕУ, 2000. 248 с.
2. Могилевська О. Ю., Уфімцева Т. М. Економіка підприємства. Теорія і практика : навч. посіб. Київ : КиМУ, 2017. 295 с.
3. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. проф. С.Ф. Покропивного. – Вид. друге, перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2000. 528 с.
4. Економіка підприємства / За ред. І. М. Бойчук. К.: Каравела; Львів: Новий Світ, 2000. 292 с.
5. Азарова А. О., Нікіфорова Л. О. Економіка підприємства. Практикум : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2016. 215 с.
6. Економіка та організація діяльності об'єднань підприємств : метод. вказівки / за ред. уклад. В. І. Куцик та ін. Львів : Львівська комерційна академія, 2016. 23 с.
7. Економіка та управління підприємствами регіонів України в контексті європейської інтеграції : монографія / В. В. Биба та ін. ; за заг. ред. В. Я. Чевганової. Полтава : ПолтНТУ, 2016. 210 с.
8. Афанасьєв М. В. Економіка підприємства: підручник / М.В. Афанасьєв, О.Б. Плоха / Х.: ВД «ІНЖЕК», 2013. – 664 с.
9. Економіка підприємства. Збірник засобів діагностики: навч.-практ. посіб. / [авт. кол.: М.В. Афанасьєв, М.В. Боровик, І.Я. Іпполітова [та ін.]]; за заг. ред. М.В. Афанасьєва; Харківський національний економічний університет. – Х. : ІНЖЕК, 2013. – 108 с.
10. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства: Навч. посіб. — 2-ге видання. — К.: Центр учбової літератури, 2010. 488 с.

Додаткова:

11. Економіка підприємства: 36. практ. задач і конкретних ситуацій / За ред. С. Ф. Покропивного. К.: КДЕУ, 2000. 328 с.
12. Економіка підприємства : навчальний посібник / уклад. : Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик ; Нац. ун-т "Києво-Могилянська академія". - Київ : [НаУКМА], 2018. 302

13. Економіка підприємства: навчальний практикум : навч. посіб. / О. І. Піжук та ін. Ірпінь : НУ ДПС України, 2016. 337 с.
14. Геращенко О. Л. Економіка XXI: країни, підприємства, людини. Харків : Фоліо, 2016. 303 с.
15. Економіка підприємства: навч.-метод. посібник / С. П. Сударкіна, О. О. Гаврись ; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. Харків : Підручник НТУ "ХП", 2012. 100 с.
16. Економіка і планування в підприємствах галузі. Розділ 3: Економіка підприємства сфери послуг : метод. вказ. / уклад. С. Т. Дуда, Н. І. Дуляба. Львів : ЛТЕУ, 2016. 111 с.
17. Лойко В. В., Макаровська Т. П. Економіка підприємства : навч. посіб. Київ : КНУТД, 2015. 267 с.

2. Економіка праці і соціально-трудові відносини

Основна:

1. Ланченко Є. О. Економіка праці і соціально-трудові відносини: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., які навч. за освітньо-проф. прогр. бакалавра галузі знань "Економіка та підприємництво" / Ланченко Є. О., Тимошенко М. М. Ніжин : Лисенко М. М., 2013. 315 с.
2. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [В. М. Ковальов та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. В. М. Ковальова ; Донбас. держ. машинобуд. акад. (ДДМА), Укр. інж.-пед. акад. - Краматорськ : ДДМА, 2015. 255 с.
3. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни студ. ден. форми навчання всіх екон. спец. / О. П. Дяків [та ін.] ; за ред. Є. П. Качкана ; Терноп. нац. екон. ун-т. - Т. : ТНЕУ, 2018. 283 с.
4. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [В. М. Ковальов та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. В. М. Ковальова ; Донбас. держ. машинобуд. акад. (ДДМА), Укр. інж.-пед. акад. - Краматорськ : ДДМА, 2013. - 255 с.
5. Сумцов В.Г. Економіка праці і соціально-трудові відносини: [навч. посіб.] / В. Г. Сумцов, І. Г. Филиппова, Г. С. Балахнін ; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. - Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2016. - 511 с.
6. Гармідер Л. Д. Економіка праці і соціально-трудові відносини: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., які навчаються за освіт.-проф. прогр. бакалавра з напрямку підготов. "Управління персоналом і економіка праці" / Л. Д. Гармідер, С. О. Філатова ; Дніпропетр. ун-т ім. Альфреда Нобеля. Д. : Дніпропетр. ун-т ім. А. Нобеля, 2013. 638 с.
7. Грішнова О. А. Економіка праці та соціально-трудові відносини: практикум : навч. посіб. / О. А. Грішнова, О. М. Білик. К. : Знання, 2012. 286 с.
8. Акмаєв А. І. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посіб. / А. І. Акмаєв, Г. П. Зіборов ; Донбас. держ. техн. ун-т. Алчевськ : ДонДТУ, 2016. 298 с.
9. Акіліна О. В. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посіб. / Акіліна О. В., Ільїч Л. М. К. : Алерта, 2015. 819 с. : рис., табл.
10. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [Л. Л. Кустова та ін.] ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. К. : КНТЕУ, 2012. 327 с.
11. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посіб. / [Г. В. Назарова та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Г. В. Назарової. К. : Знання, 2018. 573 с.
12. Козенков Д. Є. Економіка праці і соціально-трудові відносини: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д. Є. Козенков, Л. М. Богачова, Л. О. Аніщенко ; Нац. металург. акад. України. Д. : Акцент, 2017. 256 с.
13. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посіб. для студ. екон.

спец. вищ. навч. закл. / Нац. ун-т "Львів. політехніка" ; уклад.: д-р екон. наук, проф. Скворцов І. Б. та ін. - Л. : ЗУКЦ : Біарп, 2012. 246 с.

14. Економіка праці та соціально-трудова відносини: навч. посіб. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. / Нац. ун-т "Львів. політехніка" ; уклад.: д-р екон. наук, проф. Скворцов І. Б. та ін. Л. : ЗУКЦ : Біарп, 2012. 246 с.

Додаткова:

1. Алексеєнко В.І. Вплив продуктивності праці персоналу на ефективність роботи підприємства [Електронний ресурс] / В.І. Алексеєнко. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/evu/2011_17_1/Alekseenko.pdf

2. Дієсперов В. Продуктивність праці - критерій стану і спроможності господарства / В. Дієсперов // Україна: аспекти праці. 2019. №3. С.41-45.

3. Єгоркіна Т.О. Удосконалення системи мотивації праці робітників підприємства [Електронний ресурс] / Т.О. Єгоркіна // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності: збірник наукових праць ПДТУ. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Traev/2009/69.pdf

4. Куликов Г.Т. Шляхи регулювання оплати праці в Україні / Г.Т. Куликов // Праця і зарплата. 2018. № 29. С. 4-6.

5. Максютя В.В. Дослідження впливу організаційно-економічних факторів в механізмі управління продуктивністю праці / В.В. Максютя // Вісник Хмельницького національного університету. 2012. № 2 (Т. 1). С. 65-69.

6. Ніколаєнко В.О. Стимулювання персоналу як складова стратегічного розвитку підприємства / В.О. Ніколаєнко // Вісник Дніпропетровської державної фінансової академії. Економічні науки. – 2018. №1. С. 37-40.

7. Орленко О. М. Продуктивність праці як критерій ефективності інноваційної діяльності підприємства / О. М. Орленко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – № 2, Т.2. – С. 91-95.

8. Петрашак О.О. Застосування організаційних та економічних факторів підвищення продуктивності праці у практичній діяльності підприємств регіону / О.О. Петрашак // Фінансовий простір. 2015. № 3. С. 139-146.

Інформаційні ресурси:

1. Міністерство соціальної політики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mlsp.gov.ua>

2. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>

3. Державний комітет України з питань регуляторної політики і підприємництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dkrp.gov.ua

4. Державна податкова адміністрація України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.sta.gov.ua

5. Пенсійний фонд України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.pfu.gov.ua

6. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

7. Офіційний сайт законодавства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>

Голова фахової
атестаційної комісії

(підпис)

Н.В. Терент'єва
(прізвище та ініціали)